

Кульцав территори пайё

#регпроекты #нацпроекты

ПАЯНХИ ЯЛ

Проект Вәрнар муниципаллә округё пулашнипе пурнаса кәрет

Кульцав территори пайне 5 ял кәрет – Кульцав, Кив Мөлеш, Сән Мөлеш, Сән Хирпуç, Алманчак.

Кашни ёç – пёрлехи әнәсләхшән

■ Вера Стрижина тыл ёçнене саламланә самант.

Вунвиçё Ёç Геройне, СССР Халәх артистне Максим Михайлова суртса үстернө Кульцав тәрәхән хәйән авалләхөпе, хәйнеевәрлө кун-сүлөпе, унән историне сьрнә сьнинисемпе мухтанмаләх пурах. Паянхи әрурисем те аслә ентешөсем хәварна пуйн еткерпе мәнасланса тәван ен аталанәвешөн ёслесе пурнассө. Ялсене хәтләрах та илемлөрах тәвас, пурнаç условийөсене сәмәлләтас, канәва интереслөрах йөркелес тесе тәрәшассө.

Кульцави территори пайё хәйән тытәмне пилөк яла пёрлештерет: Кульцав, Кив Мөлеш, Сән Мөлеш, Сән Хирпуç тата Алманчак ялөсене. Халхи вәхәтра вөсөнче 527 хуçаләх, пөрмаях пурнаканнисем – 298. Халәх йышө вара сүлталәх пуламашө тёлне 592 сьнпа танлашнә. Ял сьнинисем ёслесе үркенмөсө – ытларох пайё килте хушма хуçаләха тытат. Мәйраллә шултра вьлөхә, сурәх-кача-

ка, кайәк-көшөкпе кроликсене ёрчөтсе хәйсем валли экологи телөшөнчөн паха юр-вар тата тупаш паракан продукция туса илөсрө. Пысәк хуçаләхсене илөс-төк, территори пайнөче ял хуçаләх предприятийө пөрре, вәл – «Кольцовка» агрофирма. Унсәр пуçне, Николай Герасимов тата Евгений Милицов фермерсене те ёç-хөле пөтөм вәя хывса хәйсен хуçаләхсене маттур аталантарса пырассө.

Төрөссөпе, сөрсөмпе усәллә усә куракси, пушә вьрттармасәр сәварнәша көртөсси территори пайнө ертүлөхө енчөн те тимлөхрөх. Сәкә бюджет «енчөкне» хуләмләтма, укси-тенкинө ялсөнчи кирлө ёсөн пурнаславне яма пуләшат. Сәванпа та муниципаллә харпәрләхри сөрсене арендәна парса тупаш илөсси төп задәчәсөн шүтөнчө. 2022 сүл вөсө тёлне 741,26 га йышәнакан сөр участкакөсем телөше 10 аренда договорне сьрнә.

Яллә вьрәнсөнчө, чән та, тимлөхрө тытмалли йитусем тем чухлө ентө. Сапах та пуричөн ытла ялсене хәтләх көртөссин, инфраструктура сөнөтөссин, социаллә

учрежденисен юсавләхөн сивөчлөхө сухалмасть. Кульцав тәрәхөнчө те ку йитусем чи шулпаттараканнисем, вөсөнө татса пама төрлө мәйсөнө шырассө. Вьрәнти бюджет мөнгүр кирлө ёсөнө нимлө те салпаштараймасть. Сапах та халө патшаләх енчөн пуләшәва тивөсөмө лайәх мәйсөм пур. Әна валли вара хәстартарах пулмалла: конкретлә проектөсемпе федераллә, республикан сәмәлләхлә программисене активлә хушәшәмалла, грант конкур-әмәртәвөсөнчө сөнтерме тәрәшмалла.

Юлашки вәхәтра яллә вьрәнсөнчө чи анлә усә куракан пуләшү төсө – пусаруллә бюджет программ. Шәпах та ун йөркөпе кәсәл Сән Мөлеш ялнөчө пысәк ёсөм пынә. Вөсөм ял пусөнчи пөвөнө тасатса йөркөнө көртөссөпе сьхәннә. Сәкә пушар хәрушсәрләхне тивөстөрсөшөн те пөлтөрөшлө – инкөк тем тухас-тәк, кунтан шыв илме нимөнлө йөвәрләхөсем пулмалла мар. Ку пусарәвән авторө, каламалла, ял сьнини Александр Степанов. Ентөшөсем ырласа йышәшәнипе унән сөнөвө ялшән кирлө ёсө хывәннә.

Халәх, чән та, пусаруллә бюджет программин пуләшәвне аван тують. Сәванпах унта малашне татах та сөнө проектөсемпе анләрах хушәнашәшән. Вөсөм конкур витөр әнәслә тухсан ситөс сүл Кив Мөлешри тата Кульцави масарөсем сьнчи сүртсөнө сөнөрөн сөклөсшөн.

Ытти территори пайнөчи пөхөх Кульцав енчө те тәван тәрәха май пур таран хәтләрах тәвасси төп төллөвсөн шүтөнчөн тухмасть. Уйрәмах – сүл-йөр пахаләхө. Бюджет-ра укса-тенкө ситмөнни тәкәнтәрәтә пулин те, сүлсөнө юсаса йөркөре тытма тәрәшассө. Пөлтөр, акә, Сән Мөлешрө Төп урама юсав ситнө – 350 метр тәршөсө участкакө вөт чүл сарса хьтарнә. Унсәр пуçне, куурамах Дачный тәкәрләка тата Малая урама тухакан вьрәнсөнө те йөркөнө. Кәсәл вара Кульцави Коллекционная урами сүлән участкакө сәк меллөх – вөтө чүлпә – хьтарнә.

Хәтләх төнөрөн, тимлөхө ййтәкан самантөсем пөрмаях тухса тәрәссө. Унта мөн те пулин арканнә, кунта юсав кирлө – нимөн те асәрхавран вөсөртмө юрамасть. Кульцавра Полевая урама, акә, сөр айөле пыракан кабель юрәхсәра тухнипе нумай хәвтерлө сурт вәхәтләх сүтәсәр тәрса юлнә. Ларү-тәрәва түрөх асәрхәва илнө – ситмөнлөхө сирөс электричество парассинө тивөстөрнө. Сәван пөхөх Кульцави культура сурчө патне пыракан тулаш водопровода йөркөнө көртөссөпе, ашә трассинө лайәхрах ашә тытмалла тәвассинө юсав ёсөсөнө ирттернө. Сәкнашкәл

■ Кульцави Колхозная урами сөнө сүл.

■ Сән Мөлешри пөвөнө тасатса сө.

кулленхи хәтләх мероприятиийөсөнө, укса-тенкө мәйсөнө кура, вәхәтра пурнасла пәма тәрәшассө.

Территори пайнө пысәк лаптәкөсөнө вәрманөсем йышәшәнар, чүкун пул транспортчө сьвәхә иртнөрен пушар хәрушсәрләхне тивөстөрсөси те асәрхаврах. Кив Мөлешө тата Сән Мөлешө сүтсанталәх пушарөсем тухас хәрушләх пысәк ялөсөм шүтне те көртнө. Инкөк сәлтәвөсөнө сирөс тесе ку ялсөнө тавралла сухаласа ятарлә йәрәмөсөмпе хүтөленө. Асәрхаттару төллөвөхө ентө администраци пушар ивөщәтөлөсөнө туюннә – вөсөнө әнәсәр сөмьөсөн, пөччөн пурәнакан ватәсөн сурчөсөнчө вьрнастара пуләшнә. Профилактика мероприя-тиийөсөнө активлә ирттерөсө: администраци ёсөнөсөм пушар ху-ралөн сөтрудникөсемпе пөрлө ял сьнинисем патне килөрөн ситөс ху-саләхсөнчи ларү-тәрәва төрөслөсөсө, хәрушсәрләх правилөсөнө сирөп пәхәнмаллинө аса

илтерөсө. – Кульцав тәрәхөнчө пурәнакан-сем яваглә, пөрлөхө ёсө маттур. Ну-май чухнө вөсөн активләхөпе тата пу-саруләхөпе ёнтө халәха хумхантара-кан төп йитусөнө майлә татма пул-таратпәр. Пулте пөр шушәшәшән, кар-тәр-са тимлөсөн усси пулатөх, – пәләр-тәтә территори пайнө ертөсө пьнә Мар-гарита Павлова.

Халәх хәстәрләхөпе тусләхө тә-ван тәрәх хәтләхөшөн сума-сумән-тәрса тәрәшнчөнчө те аван куранәт. Ялсөнчө Астәвәм пәләкөсөнө юсаса сөнөтнө, тавралли территорисөнө пөрре мар суботниксөнчө сүл-сәпран тасәтнә, масарөсөнө тирпөйлөнө – ну-майшө хәйсен туйнө хьвнә ку пөрлө-хи ёсөнө. Уйрәмән ял старостинө, культуурапа вөрөнтү, медицина ёсөн-өсөн пысәк пуләшәвне пәләртәтә Мар-гарита Павлова. Малашне те ку пөрлөх сьхланса пырасса, тәван тәрәх аталанәвешөн кирлө ёсөсөмпе тәсәласса шаннинө сирөплетет.

Ирина ЯКОВЛЕВА

■ Субботник хьсәшән.

■ Кульцави спорт площадка.

■ Контейнер площадки сьвәхәне тасатса сө.